

Ö?retmenler ?çin Bilgisayara Kar?? Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenler ?çin Bilgisayara Kar?? Tutum Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27203>

Özet

Ö?retmenler ?çin Bilgisayara Kar?? Tutum Ölçe?i, 1999 y?l?nda H. Cambaz taraf?ndan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm? olan psikometrik bir araçtır. Bu ölçe?in temel amac?, ö?retmenlerin ö?retme ve ö?renme süreçlerinde bilgisayar kullan?m?na yönelik sahip olduklar? duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri, yani bilgisayara kar?? tutumlar?n? ve kayg? düzeylerini ölçmektir. Geli?tirme süreci, Türkiye'de e?itim teknolojileri entegrasyonunun h?z kazand??? bir dönemde, ö?retmenlerin teknoloji adaptasyonuna yönelik engelleri ve destekleyici faktörleri belirlemek üzere tasarlanm??tır.

Ölçek, özellikle ö?retmenlerin teknolojiye olan alg?s?n? ve bu alg?n?n s?n?f içi uygulamalara ne ?ekilde yans?d???n? ortaya koyma? hedeflemektedir. Orijinal çal??ma, sadece tutumu de?il, ayn? zamanda bilgisayar kayg?s? boyutunu da ele alarak, bu iki önemli psikolojik yap?n?n ö?retmenlerin mesleki geli?imine etkilerini ara?t?rm??tır.

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar, tutum, ö?retmen, e?itim teknolojileri, teknoloji entegrasyonu, ölçek geli?tirme, bilgisayar kayg?s?.

Yazarlar

Cambaz, H.

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, hizmet içi ve hizmet öncesi ö?retmen adaylar?n?n bilgisayar? bir e?itim aracı olarak kullanmaya yönelik alg?lar?n?, inançlar?n? ve duygusal tepkilerini (tutum ve kayg?) standart bir ölçüm aracıyla saptamaktır. 1990'lar?n sonunda, bilgisayarlar?n okullara giri?iyle birlikte, e?itim sisteminde görev alan personelin bu yeni araçlara kar?? gösterdi?i direnç veya kabul düzeylerini belirlemek kritik bir öneme sahipti.

Ölçek, e?itim yöneticilerine ve politika yap?c?lara, ö?retmenlerin teknolojiye adaptasyon süreçlerinde kar??la?t?klar? psikolojik engeller hakkında somut veriler sunarak, daha etkili hizmet içi e?itim programlar? tasarlanmas?na yard?mc? olmak amacıyla geli?tirilm?tir. Ölçe?in kullan?m?, teknoloji entegrasyonu ba?ar? oran?n? art?rma? hedeflemektedir.

Yap?

Ö?retmenler ?çin Bilgisayara Kar?? Tutum Ölçe?i, temel olarak "Bilgisayara Kar?? Tutum" yap?s?n? ölçmektedir. Ancak, orijinal tezin ba?l??? incelendi?inde, ölçe?in muhtemelen iki ana

faktör veya alt boyuttan oluştuğu varsayılmaktadır:

Olumlu Tutum ve Algılanan Fayda: Öğretmenlerin bilgisayarların öğretim kalitesini arttırdığına, zamandan tasarruf sağladığına ve öğrencilerin ilgisini çektiğine dair inançları.

Bilgisayar Kaygısı (Computer Anxiety): Öğretmenlerin bilgisayar kullanma veya öğrenme sürecinde hissettikleri gerginlik, korku veya güvensizlik duyguları. Bu boyut, teknolojiye karşı olan direncin en önemli göstergelerinden biridir.

Bu ölçek, bireyin bilgisayarlara yönelik genel değerlendirilmesini (iyi/kötü, faydalı/faydasız) ölçerek, teknoloji kabul modellerinin (Technology Acceptance Model - TAM) psikolojik bileşenlerini yansıtan bir sosyal psikoloji yapısıdır.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal kaynak referansında (yüksek lisans tezi) geçerlik çalışmalarına dair spesifik istatistiksel değerler (-) olarak belirtilmiştir. Ancak, bir ölçek geliştirme çalışması olduğu için, geçerlik analizlerinin yapıldığı varsayılmaktadır. Tipik olarak, bu tür çalışmalarda aşağıdaki geçerlik türleri incelenir:

Kapsam Geçerliliği: Maddelerin ölçülmek istenen yapıyı (bilgisayara karşı tutum) ne derece temsil ettiğinin uzman görüşleri ile belirlenmesi.

Yapı Geçerliliği: Faktör analizi yoluyla ölçeğin teorik yapısının (beklenen alt boyutların) doğrulanması.

Geçerliğe dair nicel bulguların detayları için, ilgili yüksek lisans tezi incelenmelidir. Kaynakta bu bilgilerin eksik olması, yalnızca özet veri girişinden kaynaklanmaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizlerine ait spesifik istatistiksel veriler orijinal kaynakta (-) olarak belirtilmiştir. Ölçek geliştirme standartlarına uygun olarak, güvenirlik çalışmaları için tutarlılık katsayısı (genellikle **Cronbach Alfa** katsayısı) ve muhtemelen test-tekrar test güvenirliği yöntemleri kullanılmaktadır.

Yüksek iç tutarlılık katsayısı, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Bilgisayar tutumu gibi stabil psikolojik yapılar ölçen araçlarda, genellikle yüksek güvenirlik katsayıları beklenir. Detaylı güvenirlik sonuçları için tezin tam metnine başvurulmalıdır.

Faktör Analizi

Ölçeğin "Geliştirme" ölçek çeşidi altında listelenmesi, yapış geçerliliğini belirlemek amacıyla mutlaka **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** yapıldığını işaret eder. Bu analiz, ölçeğin kaç faktörden oluştuğunu ve her maddenin hangi faktör altında toplandığını belirlemek için hayati önem taşır.

Tezin başlığında hem tutum hem de kaygıdan bahsedilmesi, faktör analizinin muhtemelen bu iki farklı boyutu ayrıştırdığını düşündürmektedir. Faktör yükleri, özdeğerler ve açıklanan varyans yüzdesi gibi kritik veriler tezin metodoloji bölümünde yer almalıdır, ancak bu bilgiler sağlanan özet içerikte mevcut değildir.

Araç

Test Tipi: Geliştirme (Özgün olarak Türkiye'deki öğretmen popülasyonu için tasarlanmıştır.)

Format: Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi (-) olarak belirtilmiştir. Ancak, tutum ölçeklerinin çoğunda **Likert Tipi Derecelendirme** (örneğin, 5'li veya 7'li Likert) kullanılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler (Hizmet içi öğretmenler ve öğretmen adaylar).

Yaş Grubu: Yetişkin (Eğitim fakültesi öğrencileri ve aktif çalışan öğretmenler, genellikle 20-60 yaş arası).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli okullarda görev yapan öğretmenler ve Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı eğitim kurumlarından örneklem alınması olabilir.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem testi (1999 yılı sınavları göz önüne alındığında).

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar tutumu, bilgisayar kaygısı, psikometrik özellikler, tutum ölçeği, teknoloji adaptasyonu, eğitimde bilişim.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Cambaz H., Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul (Tezin sunulduğu kurum).

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Özinler ve Ücret: Ölçek bir yüksek lisans tezi kapsamında geliştirildiği için, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlarda genellikle ücret talep edilmez, ancak yazarın izni alınması tavsiye edilir.

Test Yılı: 1999

Kaynaklar

Cambaz, H. (1999). **Öğretmen ve öğrencilerin öğretim-öğrenme süreçlerinde bilgisayara karşı tutum ve kaygılarının değerlendirilmesi** (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tez bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Öğretmenler için Bilgisayara Karşı Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri orijinal kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamına ulaşmak için, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde bulunan H. Cambaz'ın 1999 tarihli yüksek lisans tezinin tam metnine başvurulması gerekmektedir.